

*Міністерство освіти і науки України
Льотна академія Національного авіаційного університету (м. Кропивницький, Україна)
Національний авіаційний університет (м. Київ, Україна)
Національний університет «Львівська політехніка» (м. Львів, Україна)
Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна (м. Харків, Україна)
Національний центр «Мала академія наук України» (м. Київ, Україна)
Білоруська державна академія авіації (м. Мінськ, Республіка Білорусь)
Сумський національний аграрний університет (м. Суми, Україна)
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ (м. Дніпро, Україна)
Університет державної фіскальної служби України (м. Ірпінь, Україна)
Академічна школа засобів комунікації та мультимедіа, університет Аріель (м. Аріель, Ізраїль)
Університет Норд (м. Буде, Норвегія)
Компанія «Safeus Drone» (Республіка Корея)
Технічний університет (м. Софія, Болгарія)*

МОДЕРНІЗАЦІЯ ВІТЧИЗНЯНОЇ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ В УМОВАХ СВІТОВОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Матеріали
Міжнародної науково-практичної конференції
(Кропивницький, 27–28 травня 2020 року)

Київ
Національний центр
«Мала академія наук України»
2020

■ ПРОБЛЕМИ СУБ'ЄКТІВ У МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ

Фроде Нільсон,

начальник відділу маркетингу,
стратегії та управління університету Норд,
доктор наук, професор,
м. Буде, Норвегія

Єрмоленко-Князева Лілія Станіславівна,

доцент кафедри права
та правового регулювання авіаційної діяльності
Льотної академії
Національного авіаційного університету,
кандидат юридичних наук
tata25051970@ukr.net

Суб'єкти міжнародного права — це учасники міжнародних правовідносин, які є носіями міжнародних прав і обов'язків, що здійснюються на основі та в рамках міжнародного права.

Головним і універсальним суб'єктом міжнародного права є держава.

Суб'єкти міжнародного права мають бути здатними створювати норми міжнародного права, а також нести міжнародну відповідальність у разі необхідності. Отже, міжнародна правосуб'єктність складається з міжнародної дієздатності, правоздатності та деліктоздатності.

Інститут правосуб'єктності посідає центральне місце в системі міжнародного права. Розвиток самого міжнародного права пов'язаний із забезпеченням потреб його суб'єктів, а саме: врегулюванням відносин між ними, встановленням їх взаємних прав і обов'язків.

Проблема визнання людини як суб'єкта міжнародного права актуалізувалась ще у ХХ ст. На початку ХХ ст. учасниками міжнародних відносин вважались лише держави, але поява нових фігур на арені міжнародного права у вигляді міжнародних організацій та інших утворень викликала необхідність розширення кола суб'єктів.

Регламентація правового становища населення внутрішнім законодавством держави не виключає можливостей міждержавного

співробітництва в галузі політичних, економічних і громадянських прав населення, визначення правового становища іноземців, врегулювання питання про осіб з подвійним громадянством, надання взаємної правової допомоги у громадянських, сімейних і кримінальних справах, а також спільної боротьби з міжнародними злочинами.

Прихильники міжнародної правосуб'єктності фізичної особи, захищаючи свою позицію, особливий наголос роблять на тому, що прослідковується доволі стала тенденція зростання кількості міжнародних договорів, що закріплюють права і обов'язки індивідів як учасників міжнародних правовідносин, надають індивіду права на звернення до міжнародних судових органів із захисту своїх прав, визначають правовий статус окремих категорій індивідів (біженців, жінок, дітей, мігрантів, національних меншин тощо). Безпосередні правові відносини, як наголошують ці науковці, за участю індивідів на міжнародному рівні передбачені в договірних актах, що закріплюють і регламентують право звернення індивіда в міждержавні органи із захисту прав і свобод людини.

Згідно ст. 25 Європейської конвенції про захист прав людини та основних свобод 1950 р. будь-яка особа чи група осіб може направити петицію до Європейської Комісії з прав людини. Понад дві тисячі позовів фізичних осіб до держав розглянув Європейський Суд у правах людини, що значно більше, ніж було розглянуто міждержавних спорів за всю історію судів.

Аналізуючи правовідносини, що складаються в результаті доступу індивіда в міжнародні суди, дослідники (прихильники правосуб'єктності індивіда) зазначають, що «було б абсурдно допустити, що одна сторона у спорі (держава) — наділена міжнародною правосуб'єктністю, а інша сторона (індивід) — повністю рівноправна в процесуальному плані».

Отже, проблема набуває особливої значущості з урахуванням того, що на сучасному етапі розвитку світового співтовариства загальноновизнано, що політичні, соціальні, економічні, культурні й інші права людини виступають не як подарунок держави або її посадових осіб, а є невід'ємними правами кожного індивіда, якими він наділений від народження, незалежно від раси, кольору шкіри, статі, релігії, мови, політичних та інших переконань. Права і свободи людини — це основа не тільки громадянського суспільства, але і базис сучасної цивілізації.